
IN MEMORIAM: ŽELIMIR ŠKOBERNE (1950. – 2022.)

BORIS MAŠIĆ □ Muzej grada Zagreba

dr. sc. MAJA ŠOJAT-BIKIĆ □ Zagreb

---

sl.1. Želimir na jednome od stručnih putovanja MGZ-a. Fotografirao Josip Jozo Vranić, 1998.; MGZ-F-10312.

Dana 24. prosinca 2022. napustio nas je kolega i prijatelj Želimir Škoberna – Škobarina, Škobac, Mano, Manek... Od njegova umirovljenja 8. svibnja 2015. sve smo se rjeđe susretali, družili, raspravljali, ali tako je to, mislili smo, kad odeš u mirovinu. No uvijek je nekako bio tu, nadohvat: u Medulićevoj, na Dolcu, u mobitelu, *mejlu*... Od spomenutog nadnevka više ga nema i to je teško osvijestiti, posebice onima koje je svakodnevno uveseljavao – bilo na poslu, bilo u privatnom životu. No i to je kod njega bilo teško odvojiti. I sam je na jutarnjoj kavi znao reći: „Ja radim i kad spavam.” Je li to bila istina ili njemu svojstvena jetka ironija? Ovaj tekst, nadamo se, pruža odgovor na to pitanje, pa neka čitatelj sam prosudi.

Želimir Škoberna rođen je u Zagrebu 8. svibnja 1950., gdje je 1976. godine završio formalno obrazovanje na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Kratko je radio izvan struke, da bi se potom posvetio arheologiji zagrebačkog područja radeći u Muzeju Brdovec, Samoborskome muzeju te od 1. travnja 1993. godine kao prvi arheolog u Muzeju grada Zagreba, gdje je i zaključio svoj radni vijek u zvanju muzejskog savjetnika.

Tijekom rada u Muzeju Brdovec, kojega je neko vrijeme bio voditelj, vodio je arheološka istraživanja na lokalitetima Drenje, Laduč, Šibice i Sv. Križ. Već 1984. godine, dvije godine prije negoli je stekao zvanje kustosa, priredio je izložbu *Arheološka prošlost zaprešićkog kraja*, a 1987. izložbom i katalogom predstavio je javnosti istraživanja sa spomenutih lokaliteta, s posebnim naglaskom na Drenju. Na tom je projektu surađivao s kolegicama dr. sc. Rajkom Makjanić i dr. sc. Remzom Košćević. O izložbi i katalogu mr. sc. Branka Šulc tada je napisala: „Valjda prvi put u našoj arheološkoj praksi brdovečki Muzej počinje praksu paralelnog istraživanja i publiciranja istraživenoga, pa makar to bila tek započeta sistematska rekognosciranja i iskopavanja. Prezentiranjem putem izložbe najširoj javnosti dosegnutih rezultata ispunjava optimalno svoju funkciju muzeja. Katalog je i mogući priručnik za rad na terenu s obzirom na prikazanu metodologiju rada, napose onu koja se odnosi na dalju obradu materijala (keramika, metal), način identifikacije stručnih, pa i znanstvenih problema na terenu, primjenu minimalnoga kulturnog standarda u radu, kao i u načinu suvremene interpretacije, sažete i nadasve jasne, očigledno bogata „arheološkog arhiva” obrađivane regije.”¹ Istodobno surađuje s djelatnicima Arheološkog muzeja u Zagrebu, Instituta za arheologiju te tadašnjeg Zavoda za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pri istraživanju više nalazišta na širem području Zagreba (Sv. Marija pod Okićem i Herešinec – Jagnjić Dol, Mala Mlaka, Turpoljski Lug, Gornja Vas, Stenjevec...).

Godine 1984. aktivno se uključio u arheološka istraživanja na Žumberku, a od 1985. započeo je sustavna arheo-

¹ Šulc, Branka, „Želimir Škoberna, Rajka Makjanić, Remza Košćević. Drenje. Rezultati istraživanja 1980 – 1985. Sv. 1, v. 1, pp. 1-104, ilustr., T. 1-30. Publikacije Muzeja u Brdovcu. Izd.: Narodno sveučilište Zaprešić, Muzej u Brdovcu, 1987. god. Urednik: Želimir Škoberna”, *Informatica Museologica* 19, 1-2(1988): 113-114.

loška istraživanja lokaliteta Budinjak učinivši od njega nezaobilaznu točku u proučavanju halštatske kulture starijega željeznog doba sjeverozapadne Hrvatske, ali i šireg, rekli bismo, srednjoeuropskog prostora. Na potki Budinjaka – sve do umirovljenja – tkao je Želimir, ustrajnošću i posvećenošću te skromnošću svojstvenoj baštinskoj struci, sliku o prošlosti žumberačkog kraja predstavljajući je svekolikoj javnosti kroz više izložaba, izlaganja i stručno-znanstvenih tekstova. U arheološkim istraživanjima groblja na Budinjaku sudjelovali su brojni arheolozi i studenti, ali jezgru Želimirove ekipe činili su Ivan Cvitković, Morena Želja Zelle, Miljenko Gregl i Vladimira Pavić te od 2009. i Boris Bošković. Na posljednjem ispraćaju Želimira žumberački biskupski vikar protojerej stavrofor Milan Vranešić, već 45 godina samoprijegorni zagovaratelj revitalizacije Žumberka, istaknuo je da su Želimir Škoberne, dr. sc. Zoran Gregl i Damjan Lapajne svojim arheološkim istraživanjima značajno utjecali ne samo na obrazovanje i podizanje svijesti o samostalnosti tamošnjih žitelja, već i na ekonomski segment njihova života. Stoga su oni bili uvijek dobrodošli, kazao je, u njegovu domu, ali i u domovima brojnih Žumberčana.

Godine 1999. u Muzeju grada Zagreba otvorena je Želimirova studijska izložba naslovljena *Budinjak: kneževski tumul*, koju je pratilo i monografsko tiskano izdanje. O monografiji je dr. sc. Hrvoje Potrebita napisao: „U svakom slučaju, ovo izdanje, koje služi na čast autoru i nakladniku, postavlja nove standarde u publikaciji cjelina arheološkog materijala s pojedinih nalazišta. Svojom brzinom objavljivanja i kvalitetom teksta i opreme trebalo bi biti primjer kojem će težiti svaki arheolog koji znanstveno i odgovorno pristupa obradi bilo kojeg većeg i kompleksnijeg nalazišta kakvo je zasigurno nekropola na Budinjaku.”²

Već sljedeće, 2000. godine proglašen je zaslužnim članom Slovenskoga arheološkog društva, čemu je bitno pridonijela i spomenuta monografija.³ Intenzivna suradnja s kolegama iz Slovenije rezultirala je i postavljanjem nekoliko izložaba u Sloveniji. Tako je i iz izložbe *Žumberak od prapovijesti do kasne antike*, realizirane 2002. u suradnji s dr. sc. Zoranom Greglom, proizašla izložba *Oživljene kulture – Arheološka otkrija na Gorjancih/Žumberku*. Godine 2002. postavljena je u Cankarjevu domu u Ljubljani, a realizirana je s kolegama dr. sc. Zoranom Greglom, Borutom Križem i Danilom Breščakom. Važnost te izložbe bila je u naglašavanju istoga kulturnog kruga koji obuhvaća prostor između Save, Krke i Kupe i očituje se u arheološkim nalazima, a danas pripada dvjema državama.⁴

Sredinom 1990-ih godina Želimir je zbog konzervatorsko-restauratorske obrade metalnih nalaza s Budinjaka pokrenuo suradnju s Römisch-Germanisches Zentralmuseumom iz Mainza (RGZM), koja je 2005. i formalizirana međumuzejskim ugovorom o suradnji RGZM-a i Muzeja grada Zagreba. U Mainzu je 2017., u prigodi obilježavanja 50. obljetnice prijateljstva i suradnje Zagreba i Mainza, postavljena i izložba *Od Budinjaka do Mainza*, pripremljena u suautorstvu s Aleksandrom Bugar, i to kao svojevrsni sukus istraživanja na Budinjaku prezentiran restauriranim metalnim nalazima. Samo godinu prije toga prethodila joj je izložba *Budinjak – polje tumula: arheološka istraživanja 1995. – 2014.*, postavljena u Muzeju grada Zagreba. Nalazi s Budinjaka prezentirani su i na izložbi *Kacige u Hrvatskoj*, koju je Želimir pripremio u suautorstvu s Ivanom Ružićem 2001. godine, a javnosti je predstavljena kao „jedna od najzanimljivijih izložbi što svjedoči burnu povijest ratovanja...”⁵

Pod uredničkom palicom Dubravke Balen-Letunić, u čijem je uredničkom kolegiju bio i Želimir kao jedan od autora muzeološke koncepcije i jednoga od tekstova kataloga naslovljenoga *Grupa Budinjak* – realizirana je 2004. studijska izložba *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada – starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*. Gostovala je u Osijeku i Varaždinu, a eksponati izloženi na njoj bili su predstavljeni i u Keltenmuseumu u Hochdorfu 2008./2009. godine, na izložbi naslovljenoj *Tri tisuće godina prapovijesti – Remek-djela metalnog doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*. Za hrvatsku je dionicu izložbe dr. sc. Dunja Glogović napisala: „Izložba *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada – starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*, katalog i ostali popratni materijal uz izložbu daju nam uvid u osuvremenjenu sliku starijeg željeznog doba u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, tako da je ovaj projekt zadovoljio kriterije arheološke struke i znanosti, kao i interes građanstva za novije rezultate hrvatske pretpovijesne arheologije.”⁶ Uz izložbu postavljenu u Hochdorfu – u čijoj je realizaciji sudjelovao i Želimir – gdje je 1980-ih godina pronađena senzacionalna grobnica keltskog ratnika iz sredine 6. st. pr. Krista, Dubravka Balen-Letunić je zabilježila: „Konfrontirana s luksuznim predmetima keltskog kneza, naša su blaga metalnih razdoblja pokazala da smo u Europi premreženoj trgovačkim putovima bili njezinim sastavnim dijelom.”⁷

Zapravo, gotovo je nemoguće u ovom dijelu članka spomenuti sve izložbe u kojima je Želimir bio suradnik, bilo kao autor kataloških jedinica ili kao koordinator. Od njih valja spomenuti izložbu *Falansom protiv uroka: Arheološka zbirka dr. Damir Kovač* te izložbu *Zlatno doba Karnija: Arheološka istraživanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Kranj u Lajhu 2004. i 2005. godine* (gostujuću izložbu Gorenjskog muzeja u Kranju), koje je Želimir pripremio za izlaganje u svome muzeju.

No među izložbama kojih je Želimir autor ili suautor posebno mjesto zauzimaju izložba i katalog *Zagreb prije Zagreba: Arheološka baština Zagreba od pretpovijesti do osnutka biskupije 1094. godine*, poglavito stoga što je katalog i danas, gotovo 30 godina nakon otvorenja izložbe, nezaobilazna literatura za proučavanje arheološke baštine našega glavnoga grada. Njegov urednik bio je Ante Rendić-Miočević, a urednički kolegij činili su Dubravka Balen-Letunić, dr. sc. Vladimir Sokol, Želimir Škoberne i Pavo Vojvoda. O kompleksnosti izložbe svjedoče činjenice da su u njezinoj

2 Potrebita, Hrvoje, „Želimir Škoberne: Budinjak, kneževski tumul. Muzej grada Zagreba, Zagreb, 1999., 154 str., 83 fotografije, 20 tablica”, *Obavijesti: Hrvatsko arheološko društvo* 32, 1(2000): 107-110.

3 Ravnik-Toman, Barbara, „Poročilo o delu Slovenskega arheološkega društva v letu 2000”, *ARHEO: Arheološka obvestila / Glasilo Slovenskega arheološkega društva* 20(2000): 86-87.

4 Rotar, Katarina, „Oživljene kulture. Arheološka otkrija na Gorjancih/Žumberku”, *Arheološki vestnik* 54(2003): 467.

5 Tenžera, Marina, „Kacige kroz povijest”, *Vjesnik*, 28. veljače 2001., 13.

6 Glogović, Dunja, „Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada – starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj: Arheološka izložba održana u Zagrebu, Osijeku i Varaždinu”, *Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske* 55, 3-4(2006): 16-17.

7 Balen-Letunić, Dubravka, „Tri tisuće godina prapovijesti – Remek-djela metalnog doba u kontinentalnoj Hrvatskoj”, *Glas Muzeja grada Karlovca* 8, 6(2009): 4-6.

8 Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej grada Zagreba, Muzej Prigorja i Muzej Turropolja.

9 Dubravka Balen-Letunić, Zdenka Dukat, dr. sc. Zoran Gregl, Dorica Nemeth-Ehrlich, Ante Rendić-Miočević, Katica Simoni, dr. sc. Vladimir Sokol, Želimir Škoberne i Pavo Vojvoda.

10 Kusin, Vesna, „Zagreb prije Zagreba”, *Vjesnik*, prilog *Danica*, 7. siječnja 1995., 22.

11 Aplikacija je realizirana u suradnji s Morenom Željom Zelle iz Zagreba te Mirkom Furdom (RINK d.o.o., Zagreb). Riječ je o istraživanim lokalitetima, ali i onim ubiciranim rekognosciranjem ili prema slučajnim nalazima. Posjetitelju je omogućeno da se putem korisničkog sučelja upozna s brojnim podatcima: od objašnjenja stručnih termina i inventarnih brojeva predmeta ustanove u kojoj se pronađena građa čuva, preko datacijskih podataka o lokalitetu i nalazu, do fotografskih prikaza nalaza i istraživanja...

12 Franulić, Markita, „CEICOM (Central European Group of ICOM): ICOM-ova grupa za srednju Europu: Sastanak Grupe za informatizaciju, München, 3. – 6. prosinca 1998.”, *Informatica Museologica* 29, 3-4(1998): 120-121. Napomena: CEICOM čine Nacionalni komiteti Austrije, Češke, Hrvatske, Mađarske, Njemačke, Poljske, Slovačke i Slovenije.

sl.2. S arheoloških istraživanja na Budinjaku. Fotografirao Ivan Cvitković, 2011.; MGZ-F-12033.

sl.3. Želimir s replikom „slavne“ kneževske kacige pronađene 1993. u tumulu 139 – grobu 6 na Budinjaku. Fotografirao Romeo Ibrišević, 2000.; MGZ-F-12032.

sl.4. Želimir pri poliranju profila na Budinjaku. Fotografirao nepoznat autor, 1986.; MGZ-F-12034.

13 Nakladnik: Mladost, Zagreb, 1989. Riječ je o knjizi objavljenoj u sklopu projekta popularizacije arheologije pa je (iako ne u istoj seriji) 1991. godine i dr. sc. Zoran Gregl objavio knjigu naslovljenu *Rimljani u Zagrebu: Tragovi rimskog carstva u gradu i okolici*. Zagreb: Latina et Graeca: Mladost, 1991.

14 Dular, Anja. „Jakov Radovčić i Želimir Škoberne, Zagreb prije početka: Najstarija prošlost grada i okolice. Zagreb: Mladost 1989, 142 str., ilustr. Zoran Gregl, Rimljani u Zagrebu: Tragovi rimskog carstva u gradu i okolici. Zagreb: Mladost, 1991, 77 str., ilustr. (Latina et Graeca)”. *Kronika: Časopis za slovensko krajevno zgodovino* 40, 1(1992): 69-71.

realizaciji sudjelovale četiri muzejske ustanove⁸ i devet autora,⁹ a sve ih je koordinirala Dubravka Balen-Letunić. O izložbi je Vesna Kusin tada napisala: „(...) Muzej grada Zagreba, premda nedovršene adaptacije, otvorio je vrata nekih svojih novouređenih izložbenih prostora u kojima je postavljena izložba pomalo čudna naslova – *Zagreb prije Zagreba*. Taj naziv govori prilično rječito, a eksponati to i dokazuju, da na području Zagreba naselje egzistira mnogo duže.”¹⁰ Treba li naglasiti da je i tu, kao i mnoge Želimirove izložbe, likovno oblikovao arhitekt Željko Kovačić?

Sudjelujući u realizaciji stalnih postava muzeja u Brdovcu i Samoboru te onih Muzeja grada Zagreba, Želimir se nije libio preuzeti i poslove koji nisu bili isključivo u domeni arheologije, već je svesrdno – entuzijazmom predanog kustosa – preuzimao svaku vrstu poslova ne bi li se neki projekt što uspješnije realizirao. Možda o tome najbolje svjedoči izjava muzejske savjetnice u miru Nade Premerl, autorice koncepcije i sinopsisa stalnog postava MGZ-a, kada je u razgovoru rekla: „Pa da nije bilo Maneka, ja ne bih ni znala koristiti kompjutor!”

Za taj postav Želimir je priredio interaktivnu multimedijску aplikaciju s kartom arheoloških lokaliteta zagrebačke regije. Taj tada, rekli bismo, pionirski rad u muzejskoj struci omogućio je posjetiteljima Muzeja da sami pretražuju podatke o tim lokalitetima.¹¹ Bilo je to u drugoj polovici 1990-ih godina, kada su u MGZ-u postojala samo dva kompjutera(!): Nadin i Želimirov. No bilo je to i vrijeme kada je Želimir sudjelovao u radu CEICOM-ove Grupe za informatizaciju u muzejima.¹²

Želimir je mnogo objavljivao u tiskanim medijima. Riječ je o znanstvenim, stručnim i popularnoznanstvenim tekstovima. Bio je vjerni suradnik *Žumberačkog krijesa*, godišnjaka u nakladi Žumberačkog vikarijata Križevačke biskupije, u kojemu je objavio sedam priloga o arheološkim istraživanjima u Budinjaku. Kao ugledni gost sudjelovao je u svečanoj prezentaciji 40. broja *Žumberačkog krijesa* u velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu 20. siječnja 2018., kada je i predstavio svoju novu knjigu *Od Budinjaka do Mainza*. Objavljivao je u Hrvatskoj, Sloveniji i Njemačkoj, od *Hrvatske revije* do etabliranih znanstvenih časopisa. Tekstove bi priredio sam ili u suautorstvu, a najčešći suautori izložaba i tekstova bili su mr. sc. Jakov Radovčić, dr. sc. Zoran Gregl, Ivan Ružić, Damjan Lapajne i Ivan Cvitković. Svi odreda kolege, ali i prijatelji.

Od Želimirovih knjiga svakako valja istaknuti *Zagreb prije početaka: Najstarija prošlost grada i okolice*, objavljenu u suautorstvu s mr. sc. Jakovom Radovčićem davne 1989. godine.¹³ Knjiga obrađuje najstariju prošlost Zagreba, a kako navodi dr. sc. Anja Dular, knjiga „objašnjava razlike između relativnog i apsolutnog [datiranja], te značenje čak i onih najskromnijih artefakata za definiranje kulturnih slojeva i način na koji dolazimo do apsolutnih datuma... Autori također objašnjavaju kemijske metode za apsolutno datiranje... Nadalje, objašnjavaju način identifikacije arheoloških lokaliteta, njihov značaj koji je često potpuno nerazmjern njihovoj veličini... Osvjetljavaju probleme i metode iskopavanja, način proučavanja građe, metodologiju i njezin razvoj, sve od početaka razvoja struke... Dotiču se i pojmova „kulturne invencije” i difuzije, kao i migracijskih teorija, kao i najnovijih metoda kulturne ekologije, komparativne arheologije i etnoarheologije, posebno afirmiranih u anglosaksonskom svijetu...”.¹⁴ Aktualno i danas? No za Zagreb je najbitnije da Dular ističe: „Značajne događaje za Zagreb i okolice [autori] vješto upliću među opća zbivanja u svijetu (...).”

sl.5. Želimir i Boris Bošković s radnicima na Budinjaku. Fotografirao Miljenko Gregl, 2011.; MGZ-F-12035.

sl.6. Želimir na Budinjaku uz svoj legendarni *Land Rover*. Fotografirao nepoznati autor, 1993.; MGZ-F-12036.

sl.7. Mnogi posjetitelji Živih slika, najposjećenije akcije MGZ-a, pamtit će Želimira po njegovoj interpretaciji hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV. Uz njega je Renata Perić, šefica računovodstva MGZ-a, kao kraljica Marija. Fotografirao Miljenko Gregl, 2014.; MGZ-F-9166.

Želimir je sudjelovao na brojnim domaćim i inozemnim stručnim i znanstvenim skupovima koji su tematizirali muzejsku djelatnost ili arheologiju. Posjetio je brojne domaće i inozemne muzeje i znanstvene ustanove i surađivao s njima. Slijedom toga, bio je poznavatelj gotovo svakoga grada ili sela, znao je što u njima vidjeti, ali i gdje valja stati i odmoriti se.

Zbog sudjelovanja u znanstvenim projektima odlukom tadašnjeg Ministarstva znanosti, tehnologije i informatike od 17. srpnja 1991. godine upisan je u registar istraživača u znanstvenoistraživačkom zvanju istraživač-suradnik, u znanstvenom području povijesne znanosti. Mentorirao je oko 30 pisanih stručnih radova potrebnih za polaganje stručnih ispita za kustose-arheologe pri Muzejskome dokumentacijskom centru. Bio je imenovan i članom Vijeća za muzejsku djelatnost pri tadašnjemu zagrebačkom Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport na temelju zaključka tog ureda od 9. listopada 2009. godine. Bio je član i više strukovnih udruga, od ICOM/ICMAH-a, preko Hrvatskoga arheološkog društva do Slovenskoga arheološkog društva.

Naposljetku, što reći?

Mi, djelatnici Muzeja grada Zagreba koji smo s njim radili, nismo, a vjerojatno nikada ni nećemo osvijestiti činjenicu da s Manekom više nećemo popiti kavu, zbijati šale, putovati, razmjenjivati mišljenja i iskustva, veseliti se... No neizmerno smo mu zahvalni što nas je specifičnim duhom i humorom svakodnevno uveseljavao te uvijek balansiranim pristupom međuljudskim odnosima usmjeravao prema dobru.

BIBLIOGRAFIJA

Knjige/monografije

1. Košćević, Remza; Makjanić, Rajka; Škoberne, Želimir. *Drenje: rezultati istraživanja 1980. – 1985. = Drenje: Research Results, 1980 – 1985* / ur. Želimir Škoberne. Zaprješić: Narodno sveučilište Zaprješić, Muzej Brdovec, 1987.
2. Radovčić, Jakov; Škoberne, Želimir. *Zagreb prije početaka: najstarija prošlost grada i okolice*. Zagreb: Mladost, 1989.
3. Škoberne, Želimir. *Budinjak: kneževski tumul = Budinjak: a Princely Tumulus*. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 1999.
4. Ružić, Ivan; Škoberne, Želimir. *Kacige u Hrvatskoj*. Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, 2001.
5. Gregl, Zoran; Škoberne, Želimir. *Žumberak: od prapovijesti do kasne antike*. Zagreb: Arheološki muzej, 2002.
6. Škoberne, Želimir; Bugar, Aleksandra. *Od Budinjaka do Mainza = Von Budinjak nach Mainz: Galerija Vijećnice grada Mainza = Ratbaugalerie der Stadt Mainz*, 21. 6. – 31. 8. 2017. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2017.

Uredničke knjige

1. Kovač, Damir; Košćević, Remza. *Falsom protiv uroka: Arheološka zbirka dr. Damir Kovač* / ur. Želimir Škoberne i Morena Želle. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2003.

Poglavlja u knjigama

1. Škoberne, Želimir. „Drenje”. U: *40 godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj*, ur. Željko Tomičić, 114-116. Bjelovar [et al.]: Muzejско društvo sjeverozapadne Hrvatske, 1986.
2. Škoberne, Želimir. „Arheološka istraživanja na području općine Zaprješić”. U: *Zaprješićki zbornik*. Zaprješić: Narodno sveučilište Zaprješić, Muzej Brdovec, 1987., 5-21.
3. Škoberne, Želimir. Povijest istraživanja. U: *Zagreb prije Zagreba: arheološka baština Zagreba od pretpovijesti do osnutka biskupije 1094. godine*, ur. Ante Rendić-Miočević, 13-18. Zagreb: Arheološki muzej; Muzej grada Zagreba; Sesvete: Muzej Prigorja; Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1995.
4. Škoberne, Želimir. „Željezno doba”. U: *Zagreb prije Zagreba: arheološka baština Zagreba od pretpovijesti do osnutka biskupije 1094. godine*, ur. Ante Rendić-Miočević, 30-32. Zagreb: Arheološki muzej; Muzej grada Zagreba; Sesvete: Muzej Prigorja; Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1995.
5. Škoberne, Želimir. „Budinjak, gradišće in grobišče iz starejše železne dobe”. U: *Gorjanci: Dolenjski zbornik 1997*, ur. Marinka Dražumerić i Andrej Hudoklin, 92-97. Novo Mesto: Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, 1997.
6. Egg, Markus; Neuhäuser, Ulrike; Škoberne, Želimir. „Ein Grab mit Schüsselhelm aus Budinjak in Kroatien”. U: *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz: 45. Jahrgang 1998: Teil 2*. Mainz: Römisch-Germanisches Zentralmuseum, 1999, 435-472.
7. Križ, Borut; Škoberne, Želimir. „Pregled prazgodovinskih arheoloških raziskav na Žumberku-Gorjancih”. U: *Oživljene kulture: Arheološka otkritja na Gorjancih / Žumberku od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka*, ur. Nina Pirnat-Spahić i Želimir Škoberne, 34-73. Ljubljana: Cankarjev dom, 2002.
8. Škoberne, Želimir. „Grupa Budinjak”. U: *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada: starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*, ur. Dubravka Balen-Letunić, 131-159; 315-323; 396-397. Zagreb: Arheološki muzej, 2004.
9. Škoberne, Želimir. „Tragovi starijega željeznoga doba središnje Hrvatske u prostoru između definiranih kulturnih skupina”. U: *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada: starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*, ur. Dubravka Balen-Letunić, 160-172. Zagreb: Arheološki muzej, 2004.
10. Balen-Letunić, Dubravka; Škoberne, Želimir. „Zagrebačka županija i Grad Zagreb”. U: *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta*, ur. Aleksandar Durman, 3-6. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 2006.
11. Škoberne, Želimir. „Budinjak”. U: *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta*, ur. Aleksandar Durman, 106-107. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 2006.

Sažetci u zbornicima skupova

1. Škoberne, Želimir. „Budinjak – an Early Iron Age Necropolis (a Case Study in “Family Tumuli”)”. U: *European Association of Archaeologists: 13th Annual Meeting, Zadar, Croatia, 18th – 23rd September 2007: Abstracts Book: Programme and Abstracts*, ed. Ante Uglešić, 235. Zadar: University of Zadar, 2007.

Članci

1. Gregl, Zoran; Lapajne, Damjan; Škoberne, Želimir. „Neki aspekti arheoloških iskopavanja u suvremenim urbanim sredinama (Metodološko-organizacijski osvrt)”. *Informatica Museologica* 13, 1-2(1982): 28-30.
2. Škoberne, Želimir; Lapajne, Damjan. „Budinjak: nekropola starijeg željeznog doba”. *Arheološki pregled* 26(1985): 69-70.
3. Škoberne, Želimir. „Bogato arheološko nalazište na Budinjaku”. *Žumberački krijes: kalendar* 11(1988): 88-90.
4. Škoberne, Želimir. „Prapovijest na Žumberku”. *Žumberački krijes: kalendar* 17(1994): 140-144.
5. Škoberne, Želimir. „The early Iron age cemetery at Budinjak in the Žumberak mountains (Northwestern Croatia)”. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 25, 3(1995): 291-299.
6. Škoberne, Želimir. „Grobovi halštatskih kneževa u Žumberku”. *Žumberački krijes: kalendar* 19(1996): 172-177.
7. Škoberne, Želimir. „Uz novi stalni postav geološko-paleontološke i arheološke zbirke Samoborskog muzeja”. *Obavijesti: Hrvatsko arheološko društvo* 30, 1(1998): 127-130.

8. Škoberne, Želimir. „Budinjak – kneževski tumul”. *Čovjek i prostor* 46, 11-12(1999): 54.
9. Škoberne, Želimir. „Grobovi budinjačkih knezova ratnika”. *Žumberački krijes: kalendar* 23(2000): 60-68.
10. Škoberne, Želimir. „Novo budinjačko iskopavanje i izložbe o najstarijim žumberačkim nalazima i nalazištima”. *Žumberački krijes: kalendar* 25(2002): 222-224.
11. Gregl, Zoran; Škoberne, Želimir. „Žumberak: 20 godina poslije: (Gornja Vas, 1982. – Budinjak, 2001.)”. *Žumberačke novine*, br. 207/208, prosinac 2001./travanj 2002., 8.
12. Škoberne, Želimir. „Nalaz neuobičajene višeglave igle s budinjačke nekropole”. *Opuscula Archaeologica: Radovi Arheološkog zavoda* 27, 1(2003): 199-210.
13. Cvitković, Ivan; Škoberne, Želimir. „The Find of an Equestrian Grave of Iron Age at Sv. Križ Brdovečki (Croatia)”. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 33, 2(2003): 221-228.
14. Škoberne, Želimir. „The find of an unusual multi-headed pin from the cemetery at Budinjak”. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 34, 2(2004): 211-227.
15. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 1(2004): 105-107.
16. Balen-Letunić, Dubravka; Škoberne, Želimir. „Josip Vidović (1943. – 2005.)”. *Obavijesti: Hrvatsko arheološko društvo* 37, 3(2005): 198-199.
17. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 2(2005): 147-149.
18. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Sveti Križ Brdovečki – nekropola Tursko groblje”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 2(2005): 158-160.
19. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 3(2006): 172-174.
20. Škoberne, Želimir. „Tragovima najstarije kulturne baštine Žumberka”. *Hrvatska revija* 6, 3(2006): 34-42.
21. Škoberne, Želimir. „Grupa Budinjak – stariježeljeznodobna kulturna pojava u središnjoj Hrvatskoj”. *Žumberački krijes: kalendar* 30(2007): 281-292.
22. Škoberne, Želimir. „Pretpovijesna i antička arheološka nalazišta u Žumberku: Budinjak – najvažnije europsko nalazište iz starijega željeznog doba”. *EuroCity: putna revija HŽ-Putničkoga prijevoza d.o.o.* 16, 4(2007): 40-42.
23. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 4(2007): 187-189.
24. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola i gradinsko naselje”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 5(2008): 247-250.
25. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 6(2009): 235-238.
26. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Sveti Križ Brdovečki”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 6(2009): 252-254.
27. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Zagreb – Demetrova 7”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 6(2009): 259-264.
28. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 7(2010): 278-282.
29. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 8(2011): 258-261.
30. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 9(2012): 300-303.
31. Škoberne, Želimir. „Arheološko istraživanje lokaliteta Budinjak u Žumberku”. *Žumberački krijes: kalendar* 35(2012): 322-326.
32. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 10(2013): 230-233.
33. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 11(2014): 252-255.
34. Škoberne, Želimir. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 12(2015): 284-286.
35. Škoberne, Želimir; Bugar, Aleksandra. „Lokalitet: Budinjak – nekropola”. *Hrvatski arheološki godišnjak* 13(2016): 290-292.

Sitni tisak (deplijani/katalozi/vodiči)

1. Škoberne, Želimir. *Arheološka prošlost zaprešićkog kraja*. Zaprešić: Narodno sveučilište Zaprešić, Muzej Brdovec, 1984.
2. Radovčić, Jakov; Škoberne, Želimir; Brekalo, Ivanka; Roćenović, Lela. *Samoborski muzej*. Samobor: Samoborski muzej, [s.d.] [1998.].
3. Škoberne, Želimir. *Budinjak – kneževski tumul, studeni 1999. – veljača 2000.* Zagreb: Muzej grada Zagreba, 1999.
4. Gregl, Zoran; Škoberne, Želimir. *Žumberak: 20 godina poslije... (Gornja Vas, 1982. – Budinjak, 2001.)*. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2001.
5. Ružić, Ivan; Škoberne, Želimir. *Kacige u Hrvatskoj: Galerija Zvonimir, Zagreb, 26. 2. – 31. 3. 2001.* Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, 2001.
6. Škoberne, Želimir. *Budinjak in Libna: čelade istega livarja: katalog razstave*. Zagreb: Muzej grada Zagreba; Krško: Zavarovalnica Triglav, 2001.
7. Gregl, Zoran; Škoberne, Želimir. *Željezo i rimsko doba na Žumberku (Gornja Vas, 1982. – Budinjak, 2002.)*. Ozalj: Pučko otvoreno učilište Ivana Belostenca, Zavičajni muzej Ozalj, 2003.
8. Škoberne, Želimir. *Budinjak – polje tumula: arheološka istraživanja 1995. – 2014.* Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2016.

Elektroničke publikacije

1. Škoberne, Želimir. „Arheološka karta grada Zagreba i okolice”. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 1997. [dostupna u stalnom postavu Muzeja grada Zagreba].

IZLOŽBE

Autorske izložbe

1. *Arheološka prošlost zaprešičkog kraja*, Muzej Brdovec, 1984.
2. *Budinjak – kneževski tumul*, Muzej grada Zagreba, 15. studenog 1999. – 29. veljače 2000.
3. *Budinjak in Libna – čelade istega livarja*, Krško, Zavarovalnica Triglav, lipanj 2001.
4. *Budinjak – polje tumula: arheološka istraživanja 1995. – 2014.*, Muzej grada Zagreba, 16. ožujka – 21. kolovoza 2016.

Suautorske izložbe

1. *40 godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj*, Muzej grada Koprivnice, 20. rujna – 15. studenoga 1986., autori: 26 stručnjaka iz 18 institucija, koordinator: Zorko Marković
2. *Drenje – rimski naseobinski kompleks*, Muzej Brdovec, 1987., autori: Remza Košćević, Rajka Makjanić i Želimir Škoberne
3. *Zagreb prije Zagreba*, Muzej grada Zagreba, 29. prosinca 1994. – 15. veljače 1995., autori: Dubravka Balen-Letunić (koordinatorica projekta), Zdenka Dukat, Zoran Gregl, Dorica Nemeth-Ehrlich, Ante Rendić-Miočević, Katica Simoni, Vladimir Sokol, Želimir Škoberne i Pavo Vojvoda
4. *Kacije u Hrvatskoj*, Zagreb, Galerija „Zvonimir“, 26. veljače – 31. ožujka 2001., autori: Ivan Ružić i Želimir Škoberne
5. *Žumberak: 20 godina poslije... (Gornja Vas, 1982. – Budinjak, 2001.)*, Budinjak, 15. rujna – 15. listopada 2001., autori: Zoran Gregl i Želimir Škoberne; izložba je gostovala u Samoborskom muzeju (26. listopada – 30. studenoga 2001.) te u Gradskom muzeju Jastrebarsko (7. – 31. prosinca 2001.)
6. *Žumberak – od prapovijesti do kasne antike*, Arheološki muzej u Zagrebu, 21. veljače – 21. travnja 2002., autori: Zoran Gregl i Želimir Škoberne
7. *Oživiljene kulture – arheološka otkritja na Gorjancib/Žumberku od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka*, Ljubljana, Cankarjev dom, 25. travnja – 4. lipnja 2002., autori: Danilo Breščak, Zoran Gregl, Borut Križ i Želimir Škoberne
8. *Željezo i rimsko doba na Žumberku (Gornja Vas, 1982. – Budinjak, 2002.)*, Zavičajni muzej Ozalj, 13. ožujka – 14. travnja 2003., autori: Zoran Gregl i Želimir Škoberne
9. *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada – starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*, Arheološki muzej u Zagrebu, 21. listopada 2004. – 31. siječnja 2005., autori: Dubravka Balen-Letunić (voditeljica projekta), Lazo Čučković, Marina Šimek, Jasna Šimić i Želimir Škoberne; izložba je gostovala u Muzeju Slavonije u Osijeku (18. veljače – 17. travnja 2005.) te u Gradskom muzeju Varaždin (17. veljače – 26. ožujka 2006.)
10. *Od Budinjaka do Mainzsa*, Galerija Vijećnice grada Mainzsa, 21. lipnja – 31. kolovoza 2017., autori: Želimir Škoberne i Aleksandra Bugar

Koordinacija izložaba

1. *Falusom protiv uroka – Arheološka zbirka* Dr. Damir Kovač, Muzej grada Zagreba, 18. prosinca 2003. – 15. veljače 2004., autori: Damir Kovač i Morena Želle, koordinator i urednik kataloga: Želimir Škoberne
2. *Zlatno doba Karnija*, Muzej grada Zagreba, 30. rujna – 2. studenoga 2008., autori: Verena Perko i suradnici, koordinator: Želimir Škoberne; gostujuća izložba Gorenjskog muzeja u Kranju

Primljeno: 11 siječnja 2023.

IN MEMORIAM: ŽELIMIR ŠKOBERNE (1950 – 2022)

This piece adduces and discusses the achievements of Želimir Škoberne, retired museum advisor who died before his time.

As long-time museum professional, who worked for 23 years in Zagreb City Museum, Želimir tirelessly researched into and presented the archaeological heritage of Zagreb and environs, particularly Žumberak, from his employment in Brdovec Local History Museum, then in his work in Samobor Local History Museum and in Zagreb City Museum, from which he retired in 2015.

The bibliography of his writings, we hope, will give an objective picture of his dedicated work on the valorization, presentation and popularization of the area mentioned, while the introductory text focuses on some of the characteristics of the projects for which he was responsible.